

Ομάδα Εργασίας: Κόντου Χριστίνα, Λαζαρίδης Χριστόφορος, Μπουλταδάκη Άννα, Πάσχου Μαρία, Παυλίδου Ιωάννα, Τσιολάκη Φανή

ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΕΛΕΤΗΣ: ΟΙΚΟΣΜΟΣ ΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΚΑΤΟΙΚΙΩΝ «ΠΥΛΗΣ ΑΞΙΟΥ»

Η περιοχή μελέτης ανήκει στον οικισμό των εργατικών κατοικιών «Πύλης Αξιού». Βρίσκεται στο δήμο Θεσσαλονίκης, στη 2^η Δημοτική Κοινότητα στα όρια με τον δήμο Αμπελοκήπων. Οι οδοί που την περιβάλλουν είναι οι:

- **Αγίων Πάντων**(βόρεια)
- **Γρ. Κολωνιάρη**(δυτικά)
- **Νικ. Καπάτου**(νότια-νοτιοανατολικά)
- **Λιγδών**(ανατολικά-βορειοανατολικά)

Ισχυρό τοπόσημο της περιοχής αποτελούν οι πολυόροφες (δωδεκαόροφες) πολυκατοικίες εντός του οικισμού.

Αρχιτεκτονική του Μοντέρνου με τις ανάλογες μορφολογικές και κοινωνικές προεκτάσεις

1. Σχέση με την όμορη περιοχή ως προς τις χρήσεις και την κυκλοφορία

Στην περιοχή μελέτης που έχουμε επιλέξει συναντούμε **κατοικία και κοινωφελείς λειτουργίες** καθώς εντοπίζονται ένα δημοτικό σχολείο και το εκκλησιαστικό γυμνάσιο λύκειο στα όρια της περιοχής. Στην όμορη περιοχή δεν συμβαίνει ακριβώς αυτό καθώς στους μεγάλους εμπορικούς δρόμους έχουμε **ζώνες εμπορίου** (λιανικό εμπόριο γειτονιάς), **αναψυχής, υπηρεσιών** και καταστήματα που προκαλούν ελαφριά

όχληση (συνεργεία και ανταλλακτικά αυτοκινήτων, βενζινάδικα) στα ισόγεια και κυρίως κατοικία στους ορόφους.

Παραλληλισμός_Γκέτο, Κλειστή Γειτονιά_συσχετισμός με οικονομική διαστρωμάτωση οι κάτοικοι συνήθως είναι άτομα με χαμηλά εισοδήματα.

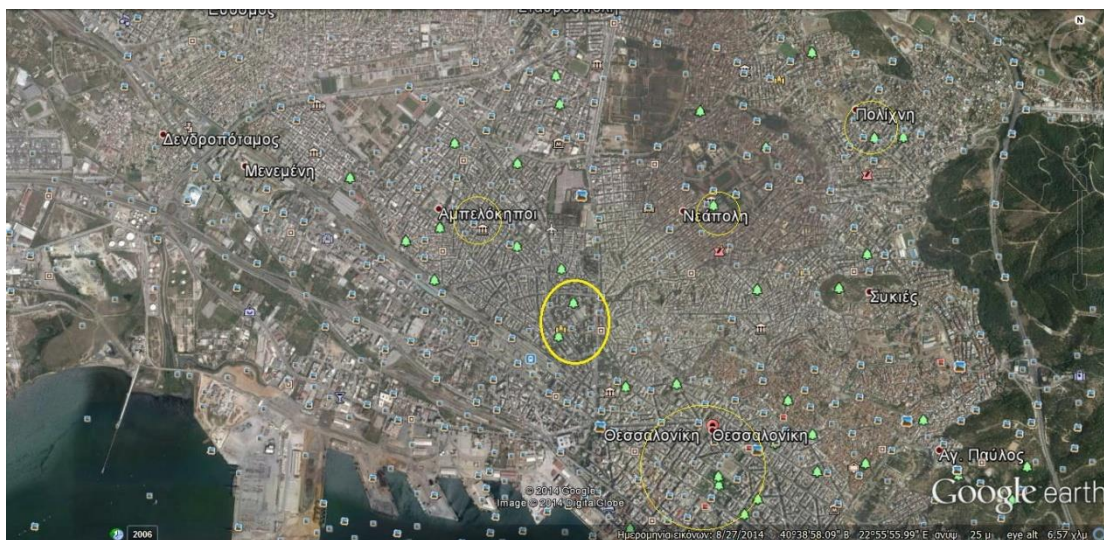
Στην περιοχή μελέτης παρατηρείται μια **διαφορετική ατμόσφαιρα** από τα άμεσα γειτονικά τετράγωνα τόσο ως προς την κτιριολογία-τυπολογία αλλά και ως προς την χρήση των κτιρίων.

Στην ευρύτερη περιοχή των εργατικών κατοικιών «Πύλης Αξιού» βλέπουμε χρήσεις όπως εκκλησία, σχολείο, αναψυχή η οποία εμφανίζεται με τη μορφή ελεύθερων δημόσιων χώρων πρασίνου, λιανικό εμπόριο γειτονιάς (π.χ. ψιλικά είδη) και αυτό ενισχύει την αίσθηση ότι πρόκειται για μια μικρογραφία κοινωνίας μέσα στην κοινωνία, με λιγότερο αστικά στοιχεία.

Πολύ ισχυρό και ενδιαφέρον στοιχείο η λαϊκή αγορά που πραγματοποιείται στην περιοχή κάθε Σάββατο.

Όσον αφορά την **κυκλοφορία στο εσωτερικό της περιοχής** εκείνη επιτυγχάνεται μέσα από δρόμους ήπιας κυκλοφορίας και πεζοδρόμια με μεγάλο πλάτος, ενώ **περιμετρικά της περιοχής** η κυκλοφορία γίνεται μέσα από δρόμους διπλής κατεύθυνσης, με πρόσβαση σε Μέσα Μαζικής Μεταφοράς.

2. Σχέση με κέντρο της πόλης ως προς τις χρήσεις και την κυκλοφορία

Εντελώς διαφορετική κλίμακα σε αστικό-πολεοδομικό επίπεδο. Η περιοχή σε σχέση με το κέντρο πόλης θυμίζει χωριό παρά αστική περιοχή αν εξαιρέσουμε τον όγκο και τον τύπο των κτιρίων. Η διαφορά αυτή συνίσταται κυρίως στις χρήσεις γιατί ως προς την κυκλοφορία έχουμε κοινά στοιχεία. Οι οδοί Κολωνiάρη και Αγίων

Πάντων παρουσιάζουν αυξημένη κίνηση ιδιαίτερα κατά τις πρωινές και μεσημεριανές ώρες.

Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι η περιοχή είναι σε σχετικά κεντρικό σημείο και σε σχέση με τα κέντρα άλλων δήμων της δυτικής Θεσσαλονίκης όπως του δήμου Νεάπολης – Συκεών, Πολίχνης, Αμπελοκήπων, τα οποία παρουσιάζουν κίνηση.

Η **πρόσβαση** στην περιοχή επιτυγχάνεται μέσω των κεντρικών οδών **Λαγκαδά** που αποτελεί τη βόρεια είσοδο στην πόλη, **Μοναστηρίου** που διασχίζει την πόλη οριζόντια (συνέχεια της Εγνατία οδού) και των **Αγίων Πάντων** που καταλήγει την περιοχή.

3. Σχέση χώρων στάθμευσης και ελεύθερων χώρων στο ισόγειο

Η **στάθμευση γίνεται παρόδια**. Στην περιοχή δεν υπάρχουν ιδιωτικοί χώροι στάθμευσης ούτε και **pilotis**. Ωστόσο, δεν φαίνεται να υπάρχει πρόβλημα στάθμευσης στην περιοχή καθώς η χρήση της (κατοικία) δεν δημιουργεί ανάγκες στάθμευσης για επιπλέον οχήματα εκτός από αυτά των κατοίκων των εργατικών. Πολύ πιθανόν οι **υπάρχουσες θέσεις** να **υπερκαλύπτουν** τις ανάγκες της περιοχής.

Οι ελεύθεροι χώροι στην περιοχή, και λόγω του σχετικά μεγάλου ύψους των κτιρίων, είναι **αρκετά μεγάλοι σε έκταση και παρατηρείται ενοποίηση τους**. Δεν υπάρχει τυπολογία του περιμετρικού κλειστού οικοδομικού τετραγώνου (Ο.Τ.) αλλά του πανταχόθεν ελεύθερου Ο.Τ. (Μοντέρνο Κίνημα) με αποτέλεσμα να παρατηρείται **συνέχεια στη φύτευση, στη δυνατότητα για χρήση και μετακίνηση μέσα σε υπαίθριους χώρους**.

Οι ελεύθεροι χώροι σαφώς κυριαρχούν των χώρων στάθμευσης. Με την κατάλληλη διαμόρφωση, οι επίγειοι χώροι στάθμευσης θα μπορούσαν σχεδόν να μην γίνονται αντιληπτοί από τον περιπατητή ή τον κάτοικο.

4. Συχνότητα και ποιότητα χρήσης του δημόσιου χώρου εντός και στο περιβάλλον

Παρά το γεγονός ότι υπάρχουν ευρύτατοι ελεύθεροι χώροι και αρκετά φυτεμένοι και συντηρημένοι, δεν παρατηρείται χρήση από τους κατοίκους. Ο ελεύθερος χώρος χρησιμοποιείται μόνο σαν **πέραςμα – πορεία** για τη μετάβαση από και προς την οικία. Το εντυπωσιακό είναι ότι ούτε ηλικιωμένοι συναθροίζονται στα υπαίθρια καθιστικά της περιοχής όπως συμβαίνει αλλού και αυτό πιθανόν να οφείλεται στην έλλειψη σχεδιασμού χρήσεων και ανάμειξης χρήσεων τόσο για τους δομημένους όσο και για τους αδόμητους χώρους.

Οι ελεύθεροι χώροι αποκτούν λίγη ζωή και κινητικότητα κάθε Σάββατο που υπάρχει η **λαϊκή αγορά**, ωστόσο πάλι με τη λογική της μετάβασης παρά της στάσης και βίωσης τους.

5. Συνέχεια/ασυνέχεια αστικού ιστού. Μορφές και λειτουργία των οικοδομικών τετραγώνων, πυκνότητα δόμησης, προσανατολισμός δρόμων και κτιρίων

Σαφής ασυνέχεια του υπάρχοντος αστικού ιστού σε όλες τις πτυχές και κλίμακες σχεδιασμού.

A. Μετάβαση από περικλειστο οικοδομικό τετράγωνο σε πανταχόθεν ελεύθερο.

B. Αλλαγή προσανατολισμού κτιρίων μεταξύ τους αλλά και ως προς τα μέτωπα των οδών.

Γ. Η πυκνότητα εκφράζεται σε ύψος παρά σε κάλυψη επιφάνειας γης.

Δ. Σαφής διαφορά τυπολογίας – αρχιτεκτονικής μορφολογίας.

Όλα τα παραπάνω ενισχύουν την αντίληψη ενός «γκέτο», ενός χώρου σχεδιασμένου ξεχωριστά από το περιβάλλον του. Αυτό έχει επίδραση στην ασυνέχεια του αστικού ιστού καθώς η μετάβαση από το συνεχές στο διακοπτόμενο, από το χαμηλό στο ψηλότερο, από το πυκνό στο αραιό, από το αμιγώς τσιμεντοποιημένο στο φυτεμένο, ακόμη και από ένα μη έμπειρο μάτι είναι εξόφθαλμη.

Τα οικοδομικά τετράγωνα χαρακτηρίζονται από χαμηλή δόμηση, κτίρια τεσσάρων ορόφων και ο προσανατολισμός τους δεν παρουσιάζει μια αρχή καθώς τα κτίρια της περιοχής μελέτης παρουσιάζουν διαφοροποιήσεις. Έχουμε κτιριακά σύνολα τοποθετημένα στο οικόπεδο δημιουργώντας ελεύθερους χώρους, χωρίς όμως να φαίνεται κάποια συνοχή. Όσον αφορά στον προσανατολισμό των οδών της περιοχής μελέτης οι οριζόντιες κινούνται στον άξονα Ανατολής-Δύσης και οι κάθετες στον άξονα Βορρά-Νότου.

6. Παθητικός ηλιασμός, αερισμός κτιρίων, χρήση θερμικών ή φωτοβολταϊκών πανέλων

Πλήρης απουσία συστημάτων εκμετάλλευσης ΑΠΕ. Πιθανόν αυτό να οφείλεται στην ηλικία των κατασκευών αλλά και στην οικονομική δυνατότητα των ιδιοκτητών οι οποίοι συνήθως ανήκουν σε στρώματα με χαμηλά εισοδήματα και ως εκ τούτου χωρίς επενδυτική ικανότητα για να στραφούν σε νέες τεχνολογίες.

Ωστόσο στο σχεδιασμό των κτιρίων υπάρχει μια διάθεση ενεργειακού σχεδιασμού. Βλέπουμε ότι τα κτίρια είναι διαμπερή, με μεγάλα ανοίγματα και αυτό δείχνει μια διάθεση διαχείρισης της κυκλοφορίας του αέρα.

Για τον ηλιασμό δεν φαίνεται να έχουν γίνει ενέργειες καθώς ο προσανατολισμός των κτιρίων δεν είναι ο ενδεδειγμένος, δεν υπάρχουν συστήματα σκιασμού στα κτίρια παρά μόνο τέντες.

Δεν υπάρχει οργανωμένη πρόβλεψη για παροχή ΖΝΧ από ηλιακούς συλλέκτες αλλά αυτό επαφίεται στον εκάστοτε ιδιοκτήτη – κάτοικο.

7. Διαχείριση χώρων πρασίνου (σε σχέση με το συγκρότημα αλλά και σε σχέση με την όμορη περιοχή)

Όπως έχει ήδη αναφερθεί, στην περιοχή μελέτης παρατηρείται αυξημένο ποσοστό πρασίνου σε σχέση με το δομημένο χώρο καθώς και σε σχέση με τα οικοδομικά τετράγωνα της ευρύτερης περιοχής. Παρόλα αυτά δεν παρατηρείται κάποιου είδους χρήση και εκμετάλλευση των χώρων πρασίνου από τους κατοίκους.

Χώροι πρασίνου στην περιοχή μελέτης